

στο μικροσκόπιο...

Μοιραία σφάλματα του Ελευθερίου Βενιζέλου

Γράφει ο Αντώνης Καρκαγιαννης

Το προηγούμενο σημειώμά μας, όπου υποστηριζόταν ότι υπήρξε ατυχή και κατέληξε να είναι τραγική η απόφαση του Ελευθερίου Βενιζέλου να δεχθεί την «εντολή» των Τριών Μεγάλων της Αντάντ (Ουίλσον, Λόυδ, Τζωρτζ και Κλεπανσώ) και να αποβιβάσει στρατεύματα στη Σμύρνη τον Μάιο του 1919, προκάλεσε ποικίλες αντιδράσεις.

Οι αντιδράσεις μεταφέρουν το πνεύμα και τα επιχειρήματα, αλλά και την ασυναρτησία εκείνης της εποχής, όπου οι μεν βασιλόφρονες αντιτάχθηκαν ευθύς εξαρχής κατά της εκστρατείας, οι δε βενιζελικοί την χαιρέτισαν ως συνέχεια των βαλκανικών πολέμων και της επέκτασης της ελληνικής επικράτειας σε βάρος πάντοτε της Τουρκίας. Είναι η κορύφωση της Μεγάλης Ιδέας, η «Ελλάδα των πέντε Θαλασσών και των δύο Ηπείρων»! Σύμφωνα με αυτά τα τελευταία επιχειρήματα ο Ελευθέριος Βενιζέλος που έβλεπε τον εαυτό του μεταξύ των «μεγάλων» του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, «άδραξε αποφασιστικά την ευκαιρία» για να διεκδικήσει μερίδιο από τη «διάλυση» της ηττημένης Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Την ασυναρτησία θα την ανιχνεύσετε στην απόφαση της βασιλόφρονος παράταξης να συνεχίσει την εκστρατεία και μετά τον Νοέμβριο του 1920, όταν ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας. Με τα ίδια βενιζελικά επιχειρήματα και οράματα της «Ελλάδας των πέντε Θαλασσών και των δύο Ηπείρων»! Με σύγχρονους όρους θα λέ-

γαμε ότι ήταν αιχμάλωτη του πολιτικού κόστους, αν θα εγκατέλειπε τα «εθνικά» εδάφη της Μικράς Ασίας. Και επειδή δεν πίστευε σε αυτό που έκανε διαχειρίστηκε τη βενιζελική εκστρατεία κατά τον χειρότερο δυνατό τρόπο και οδήγησε δύο εκατομμύρια Ελλήνων της Μικράς Ασίας στη σφαγή και στην προσφυγιά. Επειδή μερικοί αναγνώστες με κατηγορούν ότι διατυπώνω απόψεις χωρίς στοιχεία σάς παραπέμπω στους χάρτες του Γενικού Επιτελείου. Εκεί θα διαπιστώσετε ότι, όταν έσπασε το μέτωπο τον Αύγουστο του 1922, 75.000 εμπειροπόλεμοι στρατού υποχωρούσε προς τα παράλια ακολουθώντας γραμμές που παρακάμπουν τη Σμύρνη, όπου οι άμαχοι πραγματικά «συνωστίζονταν» (είναι το πιο κατάλληλο ρήμα) απροστάτευτοι και πιεζόμενοι από τη φωτιά, τις σφαγές και τους βιασμούς. Κανένας πολιτικός ή στρατιωτικός ηγέτης δεν σκέφθηκε και δεν επιχείρησε να οργανώσει στοιχειώδη άμυνα γύρω από τη Σμύρνη για να καλύψει την αποχώρηση των αμάχων.

Την ίδια πολιτική ασυναρτησία θα διαπιστώσετε στον αιμοδιψή λαϊκισμό του Κινήματος του 1922 και στην πεποίθησή του ότι θα έκλινε το κεφάλαιο της επονεϊδιστής ήττας, προσφέροντας έξι (κούφια) κεφάλια βασιλιφρόνων στους εξαθλωμένους και αγανακτισμένους πρόσφυγες.

Το σημείωμα της περασμένης Κυ-

ριακής γράφτηκε με την ελπίδα ότι τα 90 χρόνια που πέρασαν από τη μοιραία απόφαση του Βενιζέλου το 1919 είναι αρκετά για να προχωρήσουμε στην έρευνα και την απομυθοποίηση προσώπων και γεγονότων.

Και πρώτα αν η «εντολή των Τριών Μεγάλων» ήταν πράγματι μια «ευκαιρία», την οποία έπρεπε να «αδράξουμε» με αποφασιστικότητα για να εφαρμοσούμε εις τα καθ' ημάς (και πάντοτε σε βάρος της ηττημένης Τουρκίας) τις «μεγάλες ηθικές αρχές» της Αντάντ, για τις οποίες χύθηκαν ποταμοί αίματος. Μήπως ήταν μια παγίδα στην οποία με εθνικό ενθουσιασμό έσπευσε να πέσει ο πολύπειρος Ελευθέριος Βενιζέλος;

Όλη η μετέπειτα πολιτεία των Τριών Μεγάλων της Αντάντ (ιδιαίτερα η στάση τους στο λιμάνι της Σμύρνης τον Σεπτέμβριο του 1922), αλλά και ολόκληρη η διαχείριση της μεταπολεμικής Ευρώπης οδηγεί τη σκέψη μας στην παγίδα παρά την ευκαιρία.

Και έπειτα: πόσο συνετή ήταν η προσδοκία ότι θα διαλυθεί το τουρκικό κράτος ή θα απωθηθεί από την Ευρώπη και θα συρρικνωθεί κάπου στο βάθος της Ασίας, ώστε να σπύσουμε και να αδράξουμε την «ευκαιρία» της διανομής ως «νικήτρια δύναμη» (τρουμάρα μας). Σήμερα μας φαίνεται απίστευτο ότι τότε έλεγαν και πίστευαν τέτοιες ανοησίες. Συζητήθηκε μάλιστα στα σοβάρια και πρόταση... να ιδρυθεί εκ του

μηδενός «ελληνοτουρκικό» κράτος από τον Πόντο ως το νότιο Αιγαίο!

Μια σύγχρονη κριτική έρευνα της απόφασης του Ελευθερίου Βενιζέλου οφείλει να συμπεριλάβει τη διάλυση της μεσαιωνικής Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (του χαλίφη και του Χαλιφάτου), αλλά να μην την ταυτίζει με το παράλληλο φαινόμενο της ανασύστασης του τουρκικού κράτους και του εκσυγχρονισμού του υπό τον Μουσταφά Κεμάλ. Ενας ηγέτης με τη διορατικότητα του Ελευθερίου Βενιζέλου έγκαιρα θα αντιλαμβανόταν ότι αν αποβίβαζε στρατεύματα στη Σμύρνη, κύριος αντίπαλος δεν θα ήταν η υπό διάλυση σουλτανική κυβέρνηση που προσπαθούσε να επιβιώσει, προσφέροντας «γην και ύδωρ» στους «νικητές» της Δύσης, αλλά το κίνημα εθνικής αναγέννησης του Μουσταφά Κεμάλ, το οποίο αυτομάτως η παρουσία ξένων στρατευμάτων μετέτρεψε σε εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα.

Μερικοί υποστηρίζουν ότι η μικρασιατική εκστρατεία πήγε τελικά κατά διαβόλου, επειδή η απουσία του Ελευθερίου Βενιζέλου μετά τις εκλογές του 1920... μετέβαλε τις διαθέσεις των «Τριών Μεγάλων». Αλλάξε η στάση τους, όχι λόγω της απουσίας του Βενιζέλου, αλλά επειδή τα συμφέροντά τους τους επέβαλαν ν' αλλάξουν στρατόπεδο: να εγκαταλείψουν τον Σουλτάνο στην τύχη και να προσεταιρισθούν την ανερχόμενη δύναμη του Μουσταφά Κεμάλ. Ετσι ακριβώς έγινε. Δυστυχώς, και αυτοί και εμείς εγκαταλείψαμε στην τύχη τους και τους Έλληνες της Μικράς Ασίας. Αυτό είναι που τελικά μετράει από τη θλιβερή αυτή Ιστορία...

Η ΦΕΤΑ ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΕΤΑ ΕΙΝΑΙ Η

DODONI

DODONI AUTHENTIC FETA

Ψάξτε για την σφραγίδα

αυθεντικότητας

σε όλα τα καλά
παντοπωλεία και
στα σούπερμαρκετς

14648

Αποκλειστική εισαγωγή και διανομή:
Global Foods (NSW) Pty Ltd
ph: (02) 9723 5066 fax: (02) 9723 5044